

PERIAM

Sediul consiliului local: Periam nr. 986, telefon/fax 0256/375001;

Coordonate:

46°02'42" lat. N;
20°52'09" long. E;

Repere istorice:

-1333 - prima atestare documentară: localitatea, sub denumirea de **Priamus**, aparținea de Cenad, proprietarul satului fiind **Bechey Imre**;

-1342-1382 - localitatea Periam, aflată din 1381 în proprietatea lui Petru de Macedonia, este reședința unor comercianți italieni;

-sec. XVI - ajunge reședința de sandgiac (diviziune teritorială în vechiul imperiu otoman, subîmpărțire a unui pašalâc);

-1717 - satul **Pariamus**, cu 20 de case, ținea de districtul Cenad;

-1723 - sunt aduși coloniștii din Lorena, Palatin-Trier și Nassau-Sigen;

1749 - se stabilesc în Periam 220 de coloniștii germani;

1764-1765 - sunt colonizate 71 de familii de germani;

-1796 - 30 de familii de șvabi din Periam se stabilesc în Sânpetru Mare (Sârbesc);

-sec. al XIX-lea - mica așezare Haulikfalva („Satul lui Hăulică”) se contopește în vatra Periamului;

-20 februarie 1855 - s-a născut **Karl Grün** preot catolic, poet de limba germană cultă și în dialect șvăbesc (d.30.11.1930);

-26 august 1856 - s-a născut istoricul **Ludwig Baróti-Grün** (d.13.3.1933);

-1882 - își începe activitatea topografia fraților **Georg și Alois Pirkmayer**;

-1924 - localitatea Periam se numea **Grădiște**;

-1936 - în „**Ghidul Banatului**”, Emil Grădinaru arată Periamul drept o „**comună mare, cu aspect de orașel, peste 5 000 locuitori, majoritate germani, apoi români și puțini maghiari**”, cu „**străzile largi, îngrijite, trotuare pavate, lumină electrică, câteva edificii publice impozante. Hotel și restaurant în piața centrală**”;

-13 februarie

1930 - s-a născut sculptorul

Victor Gaga (d. 27.07.2003);

-31 iulie 1954 - se naște **Doru**

Spătaru, colonel de poliție, fost șef al I.J.P. (1999), director al Poliției Comunitare Timișoara;

-8 octombrie 1974 - s-a născut **Ioan Vărcus** (d. 17.12.1989, la Timișoara). **Erou Martir**;

-2002 - comuna Periam (cu satul Pesac) avea 6 449 de locuitori;

-2007 - apare publicația „**Pro-Periam**”, cu arie de difuzare locală, tiraj 300 de exemplare (redactor șef **Florian Marica**);

-24.09.2009 - s-a lansat dezbaterea publică pentru alegerea stemei comunei Periam;

-2011 - este finalizată sala de sport;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total: 4 399 de persoane, dintre care:

- masculină = 2 170 de persoane

- feminină = 2 229 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010: 1 523

Instituții școlare: Liceu teoretic, cu două localuri: Localul I: clasele V-XII; Localul II: clasele I-IV; Centru de zi pentru copiii romi; Grădiniță cu program prelungit;

Instituții sanitare: Cabinete medicale (două); Centrul medical privat (policlinică) - în construcție; Farmacii umane (două); Cabinete stomatologice (două); Cabinet sanitar-veterinar; Farmacie sanitar-veterinară;

Instituții culturale: Cămin cultural; Bibliotecă (fondată în anul 1962);

Baze sportive și de agrement: Teren de fotbal;

Biserici: Biserică romano-catolică (1772); Biserică greco-catolică (1856); Biserică ortodoxă română (1927); Biserică baptistă (1990); Biserică penticostală (1990);

Ruga și alte manifestări cultural-religioase: Ruga: 8 septembrie, Sfânta Maria Mică; Zilele comunei: 8-9 septembrie;



PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI PERIAM

Boancăș Rodica	primar	Dumitraș Cornel, consilier	PNL
Hojda Samson	viceprimar	Hojda Diana-Mihaela, consilier	PNL
Bucșe Adriana, consilier	PDL	Jifcovici Isai Lucia, consilier	PDL
Căpută Cornel, consilier	PDL	Mager Călin-Marius, consilier	PSD
Chereș Ionel, consilier	PDL	Potopia Vasile, consilier	PDL
Cioara Sabin, consilier	PNȚCD	Sîrbu Silviu-Gheorghe, consilier	PDL
Cozma Vasile, consilier	PNL	Voicu Liviu, consilier	PNL

PERIAM

„CASTELUL PĂLĂRIERULUI”

Deși în anul 1865 **Johann Wohl** producea pălării manual pentru întâia oară în Periam, cel care pune bazele fabricii de pălării este **Johann Rudach**. În anul 1890, Primăria Periam (împreună cu Breasla Meșteșugărească din localitate) stabilește amplasamentul viitoarei fabrici de pălării. Principalul acționar al fabricii era Korber Ioan **Nikolaus Korber** care inaugurează la 1882 fabrica de pălării, cunoscută din 1892 ca „Fabrică de pălării și closure” (la Timișoara, „Prima Societate Bănățeană de Pălării” se înființează la anul 1899). Din anul 1939 fabrica se va numi



„Fabrica Bănățeană de Pălării - Societate pe Acțiuni din Timișoara”. Acționari erau **Rudolf Kunovsky, Ticu Torcătoru, Bucur Vidrighin, Rudolf Bacskai, Emeric Kelcsó, Francisc Fochț, D. Călinescu, Petre D. Theodorescu și Nicolae Korber**.

Fabrica nu mai funcționează în anul 1940 din lipsă de materie primă, deși avea parteneri mari în Europa (firmele Isac Naylor&Co din Bradford, Wollimex din Zürich, Gebruder Schmid din Basel și Oscar Feustel din Lengfeld). În anul 1941 s-a încercat importul materiei prime (lână) din străinătate, dar furnizorii - datorită războiului - livrau marfa doar în condiții de plată anticipată. În anul 1948, fabrica este naționalizată. Familia Korber pierde drepturile de proprietate, iar fabrica de pălării intră în patrimoniul statului român, fiind redenumită “Fabrica de Pălării Excelsior”. La anul 1949, numele fabricii este schimbat în “Fabrica de pălării Lazăr Cernescu” (după numele activistului comunist Cernescu, cunoscut ca „Lazăr de la Rusca”). Din anul 1955 vechea fabrică „Korber” devine „Fabrica de Pălării Lux Periam”.

Victor Gaga
s-a născut în 13

PERIAMOȘEAN PRIN NAȘTERE

Sculptură mică,
Arad, 1996. Dis-

tinția Națională „Pentru merit în grad de ofițer”, 2000. A expus lucrări de sculptură la Muzeul Banatului din Timișoara, în Anglia, Austria, Canada, Elveția, Germania, Ungaria, Italia, Bulgaria etc.

Maestrul Victor Gaga este revendicat în anumite materiale apărute pe internet drept fiu al așezării Cziser, județul Sălaj: „Bogăția culturală și frumusețile acestor locuri (Cziser, n.n.) se pare că au avut un rol primordial în evoluția operei sculptorului Victor Gaga, **om de cultură al acestor meleaguri**” (site-ul primăriei Cziser). Sau, un alte site: „**The son of this commune (Cziser n.n.) is Victor Gaga, the famous Romanian sculptor.**” Adevărul este că Victor Gaga este periamoșean prin naștere. Consiliul Municipal Timișoara, în semn de prețuire față de întreaga activitate a maestrului, a dat numele acestuia unei străzi din zona străzilor Lidia-Mureș: strada **Victor Gaga**. A trecut la cele veșnice în 27 iulie 2003.



Victor Gaga este un sculptor român cunoscut pentru operele sale în bronz și sticlă. A fost membru al Uniunii Artiștilor Plastici și a avut numeroase expoziții naționale și internaționale. A murit în 2003.

PERIAM

ROCK LA MUREȘ

Timp de cinci ani, la Periam Port s-a desfășurat Festivalul Rock la Mureș, sub egida „MUZICĂ - PLAJĂ - LIBERTATE”.

În vara anului 2006 la Periam Port au concertat, printre alții, **The Exploited**, legenda rockului scoțian (foto), dar și Cargo, Paraziții, Luna amară, The Traceelords, Șuie Paparude, Implant Pentru



Refuz. Capul de afiș al Festivalului a fost trupa „The Exploited”, care a venit cu piese de rezistență precum „Dead Cities”, „Troops of Tomorrow”, „Fuck the USA”, „Alternative”, „Sex And Violence”, „Fightback!”. „The Exploited (Edinburg, Scoția) a fost trupa cea mai apreciată la Festivalul din Periam Port în anul 2006, fiind o formație rock care folosește texte foarte politizate. Din păcate, în anul 2009 festivalul a fost sistat din motive obiective.



COMISARUL ȘEF

Doru Spătaru s-a născut la 31 iulie 1954 la Periam. Școala generală a urmat-o la Beiuș, iar liceul la Satu Mare, dar și-a petrecut vacanțele și sărbătorile la Periam, acolo unde i-au rămas bunicii. Școala de Ofițeri de Miliție a absolvit-o în anul 1977, iar în 1979, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, fiind repartizat la I.J.M. Cluj, ca specialist criminalist, apoi la Serviciul Judiciar, iar din 1981 a lucrat în Poliția Transporturi. Studii postuniversitare de Drept Penal, urmate la Cluj-Napoca. A fost numit șeful Serviciului Județean Satu Mare al Poliției T.F., iar din 1994, șef al Inspectoratului de Poliție Transporturi Timișoara, funcție în care a rămas până în anul 1999. La 16 august 1999 este numit șef al Poliției Timiș, timp de 17 luni. A reușit în această calitate să dezvolte presa proprie a IJP Timiș, așa cum a fost revista „**Poliția Ta**”. Devine la anul 2001 adjunct al comandantului Poliției Municipale Timișoara, iar din anul 2007, șef al Poliției Comunitare Timișoara.

ADOLESCENTUL
MARTIR

Claudiu Ioan Vărcuș s-a născut la 8 octombrie 1974 la Periam. Era elev, abia împlinise 15 ani, când a fost împușcat în torace la 17 decembrie 1989 la Timișoara, între Catedrala Mitropolitană și Cinema Capitol, pe trecerea de pietoni. Asasinii lui Claudiu au rămas nepedeșiți.

FILANTROPUL
DIN PERIAM

La 6 noiembrie 2004 a plecat la cele veșnice periamoșeanul Dorin Oprea, iar vestea i-a cutremurat pe localnici. După cum mărturiseau cei apropiați lui (o numim aici pe dna învățătoare Diana Hojda), Dorin Oprea „s-a dovedit întotdeauna a fi un prieten adevărat, cel pentru care banii nu contau atunci când era vorba de prestigiul comunei. Vesel și optimist, generos și devotat, impulsiv și energic. (...) Puțini au fost cei care au oferit periamoșenilor ceea ce Dorin a oferit zilnic, o masă caldă bătrânilor cu nevoi speciale, a organizat activități recreative pentru tineri: Cupa de vară, Miss Periam, Crăciunul, în parcul comunei, Serbarea Cămpenească sau Ruga Periamului”.

